

LA ESQUELLA

DE LA

TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNH ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrasats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

EL PRES Y LA PAPALLONA (per MARIANO FOIX.)

Mariano Foix
96

«... Y yo, teniendo más alma,
tengo menos libertad!...»

(CALDERÓN.—La vida es sueño.)

CRONICA

¡Cosa rara! Lo Teatro catalá, la manifestació mes genuinament popular de nostre renaixement literari, emigra de Catalunya, refugiantse en los coliseus de Madrid.

Avants en Guimerá donava las sevas obras originals á las companyías de Barcelona, y després de algun temps d'estrenadas, degudament traduhidas, atravessavan l'Ebro. Exemple: *Mar y cel*.

Posteriorment va adelantarse ó va retrocedirse (segons com se mira) un pas, establintse 'l régimen de la simultaneitat. En una mateixa nit y á una mateixa hora, salvada la diferencia de meridiá, s'estrenava l'obra á Madrid y á Barcelona; allá traduhida, aquí original. Exemple: *María Rosa*.

Avuy s'ha arribat al terme del camí. Mentres Barcelona dejuna, Madrid saboreja las primicias dels dramas de Guimerá, vestits ab *trajo foraster* (estil *Renaixensa*) ans de donarse á coneixer ab sa vestimenta natural y genuina. Ab tot y ser lo seu autor un catalanista tan acérrim, quan se proposa presentar per primera vegada al públich un fill de la seva inteligencia, acut á vestirlo á l'acreditada sastrería madrilenya de D. Joseph Echegaray: Exemple: *Terra baixa*.

Lo fet es per sí sol prou significatiu, y val la pena de senyalarlo á l'atenció de tots los que s'ocupan de las qüestions literarias mes ó menos enllassadas ab l'idea regionalista.

* *

En un ordre sens dupte mes elevat que aquell á que s' refereix la comparació que 'm vaig á permetre, lo dramaturgo Guimerá acudint á probar fortuna fora del país dels seus amors, en terra forastera y fins *enemiga*, segons lo concepte de un gran número de catalanistas, sobre tot de aquells que diuen: «De ponent ni vent ni gent»; lo dramaturgo Guimerá, repetesch, me fa l'efecte del emigrant desesperat que deixa 'l país natal convensut de que no hi pot viure, cansat de morirs'hi de inanició, y se'n va á llunyanas terras, en demanda de major fortuna.

Y no extranyin que de Castella 'n digui *terra llunyana*, ja que si n'ho es de Catalunya en lo concepte geogràfic, ho es molt dels catalanistas, en la esfera de las passions, dels gustos y dels afectes.

¿Qué va que si las obras de 'n Guimerá en lloch d'emigrar á Madrid emigressin á París, ó á Bruselas, á Berlín, ó á Viena, á Moscou ó á Copenhague, 'ls catalanistas que avuy remolejan y murmuran sordament, esclatarían en lo mes calurós entusiasme? ¿Quí d'ells dupta que Copenhague, Moscou, Viena, Berlín, Brusselas y París se troban mes prop de Barcelona, que aqueix ditzós Madrid, ventrell absorbent é insaciable que devora la vida de la nació y pugna per desnaturalisar lo carácter de las regions espanyolas?

Y no obstant, en lo meu concepte l'emigració del mateix modo existiría y sería trista, com ho son sempre totas las emigracions.

* *

Perque l'autor de *Terra baixa* s'haja decidit á batejar al seu fill ab las ayguas del Manzanares, mitjansant l'ajuda y cooperació de un autor tan genuinament castellá com lo Sr. Echegaray que s'ha prestat á servirli de padrí y de intérprete, s'ha de creure ab l'existència de motius molt poderosos.

Terra baixa ha sigut *terra baixa* únicament mentres l'autor ha tingut lo seu drama á casa seva; mes desde 'l moment que l'ha donat al públich s'ha titulat *Tierra baja*, ab aquella *jota gutural* y tot,

que segons opinió pintoresca de un amich meu té la virtut d'escorxar la gargamella dels fills de Catalunya.

Y es veritat que aquests sacrificis generalment no s'fan, y menos encare, podria ferlos una personalitat tan caracterisada dintre del catalanisme com lo Sr. Guimerá, á no ser qu' existeixin, com he dit avants, imperiosos motius de una forsa avassalladora, de una imposició completament ineludible.

¿Qué pot buscar l'autor de *Terra-baixa* al naturalisar castellá l'últim dels seus fills? ¿Per ventura una major extensió del seu renom literari? ¿Tal vegada la satisfacció íntima de domenyar á un públich que mira ab rezel tota tendencia regionalista?

No es de creure, puig un y altre resultat hauria pogut conseguirlos de igual manera representant en primer lloch á Barcelona 'l drama original y donantne després la traducció á Madrid, tal com va ferho ab *Mar y cel*, y casi bé també ab *María-Rosa*.

Donchs si no son aquests los móvils del seu sacrifici ¿quins poden ser?

Diguemho, tal com ho sentim, ab verdadera pena: *Terra baixa* s'ha estrenat á Madrid perque no hi ha avuy á Barcelona *Teatro catalá*, ni existeix cap companyia d'actors degudament organizada, que pugua satisfer las legítimas ambicions de un autor de talla, ni existeix tampoch cap empresa disposada á recompensar mitjanament lo treball delicat y plé de perills que s' destina als atzars de una representació teatral.

Guimerá fuig com los emigrants, de la miseria, del raquitisme, de la mesquindat de la terra nativa, que podrá prosperar molt en l'ordre dels interessos materials; pero que mira ab indiferencia quan no ab culpable desdeny las manifestacions de la vida intelectual, los resplandors de la flama de la poesia.

Y lo que no troba á Barcelona, va á buscarho y ho alcanza á Madrid, segons aixís se deduheix de las impresions que á propósit del estreno de *Tierra baja* estampa la premsa de la capital.

* *

Sentat aquest punt de vista, las consideracions que se'n desprenen no deixan de ser amargas y en certa manera fins depressivas per Catalunya.

En primer lloch el fet de que no hi haja avuy cap empresa que sostingui de una manera decorosa l'existència del Teatro catalá ha de atribuirse tant com á falta de voluntat de la mateixa empresa, á la desconfiansa que li inspirará 'l públich, en vista del mal resultat que haurán obtingut los seus esforços en anteriors temporadas.

Lo públich de Barcelona no va al teatro ab aquella assiduidat que sería de desitjar: lo públich de Barcelona no dona calor de vida durable á las produccions dels autors cataláns... Tot lo més que fá, en cas de un éxitafortunat, es aplaudirlas la nit de l'estreno, pera deixarlas morir asfixiadas en las successivas representacions, durant las quals dintre del teatro s'hi sent la fredor mortal que produheix lo buyt.

Consequència de aquesta desconsideració es lo desmay de las empresas y la poca afició dels autors á escriure produccions que s'ho valguin. Autors poch escrupulosos y aficionats atrevits, sense tencarse gayre 'l cap, proveheixen l'escena de Romea, de obras mal girbadas, fruyt las mes d'ellas de la pirateria, considerant tal vegada, que no altra cosa pot oferirse pels miserables 90 rals que avuy com vinticinch anys enrera abona aquella empresa per drets de representació (1). Los autors dotats de con-

(1) Sols 22 pessetas 50 céntims cobran los autors cata-

DON ANGEL, CASTELLANISANTSE

¡Cossa al catalanisme!

dicions s'abstenen d'escriure, ó fan com en Guimerá y com en Feliu y Codina, atravessan l'Ebro: emigran als teatros de Madrid.

No se fins á quin punt aquest estat de cosas pot complaure á las maynadas catalanistas.

Será una honra molt gran que sigan cataláns dos

lans. Los de las produccions castellanas registradas en las galerias de Madrid percibeixen generalment mes del doble de aquesta suma en lo mateix teatro, engalanat ab lo subtitol de *Teatro catalá*.

dels autors avuy día mes aplaudits en lo teatro castellá; pero aqueixa honra, en tot cas, á ells sols els aspecta, no á la terra que no sab proporcionar camp prou extens y profitós á la seva activitat. Madrid els conquista, quan Catalunya 'ls abandona... pero Madrid els obliga á expressarse en la llengua de Cervantes y Calderón, ja directament, com succeeix ab en Feliu, ja per medi de una traducció com passa ab en Guimerá. Sols á aquest preu 'ls premia ab los seus aplausos.

¿Cóm quedan davant de aquest fet totas aquellas rahóns tan poderosas ab que 's justifica l'existencia

S'ha posat á la venda l'Almanach de La Esquilla

y la necessitat de nostra literatura regional? Parlo de aquelles rahóns que precisament alegava 'l mateix Guimerá en son discurs catalá del *Ateneo barcelonés*; rahóns de caràcter étnich, de estimul espiritual, de sentiment íntim, d'expansió popular... ¿cóm quedan, Déu meu, cóm quedan?

Los catalanistas alcansan cada día un nou *trionf* (com diuhen ells.) En catalá 's predica á las iglesias; en catalá s'ensenya la Doctrina cristiana; en catalá s'inaugura 'l curs del Ateneo: alguns anuncis mortuoris se publican en catalá en los diaris: se redactan *menús* de dinars en catalá: y fins son cataláns alguns rétols de botigas.... Tol en catalá; menos las obras dramáticas de nostres autors mes emponents y reputats. Aquestos aquí no hi tenen vida assegurada, y van á campársela fora de Catalunya.

Ara, si en vista de lo que passa, 'ls catalanistas diuhen: —Pero bé: ¿quín remey queda?

Será precís contestarlos: —Lo remey busqueulo vosaltres, si es qu' estimeu á Catalunya.

Jo sols sé que dels paissos ahont s'hi prospera no n'emigra ningú.

P. DEL O.

¡INGRATA!

SONET

Lema.—*Paraula es paraula.*

Ara si que veig bé, volguda Paula,
que no tens pundonor ni cor sisquera,
demostrant un cop mes qué ets embustera
y que no val ni un xavo ta paraula.

Comprench que ton amor per mí era faula
després de dú una vida ten rastrera;
¡t'has ben rifat de mí! gran trapacera,
boy fentme 'l paperot de gata maula.

La cita no has complert, y molt me raca,
perqué xiulava 'l vent y á bots plovia;
y jo á sota 'l balcó com una estaca
esperant impacient ma dolsa aymia....

de fret hagués pogut la pell deixarhi
si 'm vé un arranch de boig y arribo á anarhi.

ANTÓN DEL SINGLOT.

PERSEGUINT LA SORT

Quan en Climent va sentir que ja 's comensava á parlar de la rifa de Nadal, agafá un bastonet, que sols acostuma á sortir en las grans *solemnitats* domésticas, y encarantse ab la seva dona, li digué en un tó que demostrava que 'l discurs anava de veras:

—Mira, Cisa, Nadal s'acosta, y avants de que succeheixi lo del any passat y poguém menjar el gall ó la pobresa que hi haji en pau y alegría, m'adelanto á manifestarte que si arribo á sapiguer que 't gastas un xavo en la rifa de Madrit, sense consideració de cap classe 't mato.—

La Cisa va fer un gesto ab las espatllas, que lo mateix podia ser signo de conformitat que senyal de protesta.

—Entesos—insistí en Climent, fent un breu molinet ab el bastó y tornantlo al lloch acostumat:—ara ja estás avisada y sabs quín es el meu pit. Vés de no descarrilar y no vulgas que 'l meu nom haja d'anar pels diaris com auctor d'una desgracia. Si posas un xavo á la rifa....

—Sí, ja ho sé; no tornis á dirho: 'm matarás. Y llavors no tindrás ni xavo ni dona—respongué ella, girants'hi d'esquena y posantse á triar nerviosament una capsa de bróquil.—

En assumptós de familia fa de mal ficars'hi; pero si s'ha de dir desapassionadament la veritat, en Climent tenia bona cosa de rahó. Lo que havia fet l'any anterior la Cisa de posar onze duros en la rifa de Nadal y no treure una malla, no tenia perdó de Deu ni de ningú. Cert que si no havia tret, la culpa no era d'ella, sino del noy del Hospici de Madrit que 's cuyda de tocá 'l piuhet de l'urna; pero fos com fos, en Climent era qui n'havia suferit las conseqüencias y tenia, per lo tant, el dret de recordáren y de procurar que la disbauxa no 's repetís.

La Cisa, després del eloqüent avís del seu home, continuá triant el bróquil; y si bé de moment va murmurar quatre malas expressions vituperant la tacanyeria de 'n Climent, aviat se posá á pensar en altres cosas y en tot lo día no 's recordá mes de la rifa de Nadal y del sach de duros que cobran els que treuhen la primera.

Pero, alló que diu Sant Antoni ó Sant Agustí, ó no sé quín sant d'aquestos que hi entenen; tot peccat té origen en la ocasió. Y l'ocasió va ser que sortint la Cisa de la escala, 's topá ab la betas-y-fils, que com qui diu á boca de *jarro* va preguntarli:

—¿Quánt hi posa en el nostre décim?

—¿Jo?—feu la bona dona, no sapiguent qué respondre y ficantse maquinalment la má á la butxaca.

—Encare li cab un duro. Si no s'espavila, demá tal vegada ja no podrà serhi, y després potser se'n penedirá.

—¿Qué tanta caramada!—pensá la Cisa aixecant el bras y tirant la má enlayre, com si volgués desvaneixer la sombra de 'n Climent que semblava refregárseli pels nassos:—si ho sab, que ho sápigas. La sort, qui no la busca, no la troba.—

Y alsant la veu, respongué á la betas-y-fils que s'esperava parant la má:

—Hi poso un duro.—

Aquella nit la dona de 'n Climent tingué un somni magnífich; un d'aquells somnis providencials, que sols tenen una vegada á la vida, y que si se saben escoltar decideixen del porvenir d'una persona.

Havia somiat en primer lloch sabatas velles, pressagi infalible de sort extraordinaria; després havia somiat onadas y taps de suro, que indican precisament rifa venturosa, y per fi se li havian aparegut un 9 colossal y un 8 de tamanyo bastant regular.

Un ignorant en qüestió de somnis hauria cregut que aquest 9 y aquest 8 eran vuyts y nous sense importancia; pero la Cisa, práctica en la materia y coneixedora de lo que aquests avisos signifcan, va posarse immediatament en campanya, resolta á no deixar escapar una ocasió que ab tan sólidas garantías se li presentava.

Tot va anar lo mateix que si fos fet expres. Apenas posá 'l peu al carrer, l'adroguera li brindá una participació en lo seu décim.

—¿Cóm acaba?—preguntá la Cisa, procurant dissimular l'ansietat que la estava devorant.

—En 9.

—Apúntim'hi un duro.—

Dugas portas mes enllá va aturarla la de la xacollateria.

—¿Qué no vol ser al nostre bitllet?

—¿Cóm comensa?

—En 8.

—Hi poso un duro.—

Al tombar tropessá ab la llaunera.

—¿Ja sab que fem un décim?

—¿Quín número té?

—No me'n recordo: no mes sé que comensa en 8 y acaba en 9.

—¿Vull tenirhi dos duros!—

Una vegada adquirida l'empenta, la Cisa ja no va ser duenya d'aturarse. S'olvidá de 'n Climent y

L'Almanach de La Esquella es lo millor de Catalunya

EN LA RAMBLA DE LAS FLORS

—Senyor ¿vol varas?
 —No estich per xó.
 (Ella en veu baixa:)
 —Ja 'n pendré jo.

Per tot es negre nit
 mon cos cau defallit,
 mes vetlla l' esperit
 la vida mia!
 Y vetlla ab gran pahor
 puig sent de la foscor
 l' efecte aplanador
 que l' agarrota,
 á mon cos amarrat
 l' esperit, desesperat;
 plora, com un damnat
 en la picota!

Diu que de mel y matzinas
 se componen mas cansons;
 la mel es per qui 'm llegeixi,
 las matzinas per tú y jo.
 Per mí que al cor me las clavas
 ab la copa dels petons
 per tú, que per mes que 'n treguis
 sempre te 'n queda un bon doll.

He vist tos cabells
 com negra cascada
 saltar per ton pit,
 saltar per ta espatlla.
 Hi he vist batre 'l sol
 y sa obscura massa
 brillejá radiant
 els tons de la aubada,
 y entre 'ls túpits rulls
 que arreu serpejavan
 com tofas de neu
 eixir tas carns blanques.
 ¡Oh! llavors, llavors,
 me fugia l' ánima,
 bullia ma sanch,
 el cor, se 'm nuava....

y tú, sens saber
 que 't veyas, cantavas
 tot fent á bocins
 ma darrera carta!....

A. LLIMONER.

del seu bastonet, y prenent participacions en tots los bitllets que acabavan ó comensavan en 9 ó en 8, arribá al vespre, passá comptes y vingué á treure en clar que havia posat á la rifa, no onze duros com l' any passat, sino setze, un' unsa rodona.

Pero ¿qué importava! ¿Lo somni era tan net y segur! ¿L' avís se presentava tan infalible!

—Lo qu' es aquest any,—deya fregantse las mans com si 's disposés ja á ensacar els diners de la primera—lo qu' es aquest any, trech. Sabatas vellas, onadas, taps de suro.... ¡Vaya si trech!.... Las senyas no poden fallar.... ¡Si es la grossa!.... ¡Ah, si es la grossa, 'm moro d' alegría!....—

Tan agitada y nerviosa estava, qu' en Climent á l' hora de sopar endaviná tot lo que havia succehit, y la Cisa no s' atreví á negarho.

—Pero tinguis por—va anyadir ab tanta convicció que lográ contenir las iras del seu home:—estich segura de que treuré la primera ó la segona ó un premi dels grossos.

—Curriental!—murmurá ell baixant el cap:—ja sabs lo que 't vaig prometre l' altre vespre....—

De modo que, tregui ó no tregui, els días de la infornada Cisa están contats.

Si treu, se morirá d' alegría.

Si no treu, la matará en Climent.

A. MARCH.

FRISANSAS

No mes un torment hi falta
 á ta passió, Jesucrist:
 havé estimat á una dona
 y qu' ella t' hagués trahit.

En dols, suau llanguiment
 mon cos relliscá 's sent,
 la son ja ve corrent.
 ¡Benehida sia!

UN ESPANYOL PUR SANG

—Mentre 'ns quedi la guitarra
 ¿quí dimontri s' encaparra?

L' Almanach de La Esquilla es lo mes popular

LLIBERTINATJE MUNICIPAL

¡Autorisá una fira de gallinas
en un lloch que 'l cuydarlo 'ns costa tant!

Aquestas ocurrencias peregrinas
sols se poden tení á la casa Gran.

COSAS D' ESPANYA

Un mes avants de *Noche-buena* 's resolt organitzar la *Noche-buena del soldat*.

¡Magnífica idea!

—D' aquest modo—diuhen els seus iniciadors—los soldats de la patria que lluytan á Cuba celebrarán alegre y opíparament la nit de Nadal, y 's convencerán una vegada més de que Espanya no 'ls olvida!—

Aprobat el projecte, 's procedeix á nomenar la Junta de la qual ne venen á formar part:

Excelentíssim Senyor Fulano de Tal.

Ilustríssim Senyor Mengano de Qual.

Excelentíssim Senyor Sutano de Talparaqual.

Y altres individus tan senyors com aquests, y no menys ilustríssims y excelentíssims.

La constitució de la Junta exigeix tres ó quatre días.

En la primera reunió no 's pot pendre acort per fas.

En la segona no 's determina res per nefas.

En la tercera s'acorda... que l'endemá tornarán á reunir-se per veure que fan.

Y en la quarta, després de llarga pero patriótica discussió, 's resol... procurar imprimir activitat als treballs preparatoris.

Passan dos ó tres días.

¿Qué ha fet la comissió?

¿Qué? Be prou que ho expliquen els diaris:

«La Junta organitzadora de la *Noche-buena del*

soldat ha enviat comunicacions á diverses personas notables y entitats mes indicadas, sollicitant el seu concurs pera portar endavant el projecte.»

L'endemá:

«La Junta organitzadora ha rebut innumerables adhesions de distintes procedencias.»

Al día següent:

«Prompte comensará la concentració d'efectes destinats á la *Noche-buena del soldat*.»

Dugas senmanas avants de Nadal:

«Avuy surt el vapor que ha de transportar á l'Habana 'ls objectes que constituheixen l'obsequi pera la *Noche-buena del soldat*.»

Perfectament.

Ara, mentres la Junta treballa ab *tota l'activitat possible* y 'l vapor camina ab *tota la rapidés imaginable*, saltém á la isla de Cuba y examiném lo que fan els soldats é quins va destinat l'obsequi.

En las poblacions importants de la costa de la guarnició es escassa. Si no totas las forsas espanyolas, sa inmensa majoría está escampada terra endins.

Alguns destacaments fa mesos que no han vist altres caras que las qu'ells mateixos usan.

Hi ha forsas que en una senmana sols han canviat de residencia quatre vegadas.

Altras tenen noticias del resto del mon ab xeixanta días de retrás.

Un soldat escriu á la seva familia lo següent:

«Ocupém un poblat, per venir al qual no hi ha carreteras, ni camins ni res que ab un camí pugua compararse. Venir de la costa aquí, es un verdader

L' Almanach de La Esquilla es lo mes espléndit

problema. L' endemà de Tots-Sants vaig rebre la carta que per sant Joan m' havían escrit. Quan volém que 'ns envihi provisions hem de demanarlas ab sis ó set senmanas d' anticipació... »

UN LECTOR (*interrompent la lectura:*) — ¡Y donchs! ¿Cóm podrán tenirlo 'ls pobres soldats l' *aguinaldo* que ara 'ls envían?

—Es que aquest *aguinaldo* no es per Nadal d' aquest any, sino.... per Nadal del any que vé...

MA'TÍAS BONAFÉ.

AMOR FI DE SIGLE

—M' estimas, rateta?
 —Te estimo, Cintet....!
 —De veras? ¿m' ho juras?
 —T' ho juro, amor méu.
 —Soch teu, donchs, Roseta.
 —Jo teva, hasta 'l cel....
 —Que ho saben tos pares?
 —No; pro 'ls hi diré
 qu' ab tú vull casarme
 ó si no ab cap més!
 —Y si s' hi oposan,
 llavors que farem?
 —Per xó no t' espantis:
 farem lo qu' ha fet
 la filla d' en Xapa,
 ab lo pintó aquell.
 —Vindré á demanarte!
 —Quan vulguis; adeu!!

.....
 S' acostan, s' abrassan
 y 's tornan vermells

al juntar sos llabis;
 y al lluny repeteix
 lo *xech* sabrosíssim
 del dols primer bés.

S. BORRUT Y SOLEA.

LLIBRES

NONADAS por ALFREDO CALDERÓN.—Tothom que llegeix la premsa democrática sab de sobra que D. Alfredo Calderón es avuy dia un dels periodistas mes brillants d' Espanya.

Una inteligencia clara, una imaginació fecunda, una forma brillantíssima son las prendas que avaloran los seus traballs, basats casi sempre en l' exámen dels assumptos de actualitat. La major part de las qüestions que agitan á la opinió pública, lo mateix á Espanya que al extranger, son tractadas per l' insigne periodista ab un criteri sá, independent, despreocupat y nutrit de sentit comú. Las ideas que verteix ab pasmosa abundancia ofereixen sempre extraordinaria novetat. Los arguments qu' emplea son vigorosos y persuassius. La forma literaria dels seus traballs periodístichs se recomana per son vigor, per sa concissió, per sa claretat diáfana.

Talent observador y reflexiu á la vegada, no repara en prodigarlo en las fullas periodísticas que viuhén un curt espay.... casi 'l temps necessari pera llegirlas y olvidarlas.

¿No fora una viva llástima que 'ls primorosos traballs de tan insigne periodista s' arribessin á perdre, sols per haverse donat á llum valentse de un medi de difusió tan poch consistent com la premsa diaria?

Aixó devian preguntarse 'ls republicans de Bilbao, y aquesta pregunta degué decidirlos á ajuntar los articles del Sr. Calderón en un elegant volúm, imprés á expensas de sos admiradors de aquella vila. A aquest llibre 'l seu autor,

INTERIORS CÉLEBRES

(Darnoc y C.^a Editor.—Paris.)

MUNET SULLY, estudiant un paper nou.

L' Almanach de La Esquella te prop de 200 páginas

modest per naturalesa, 'l batejà ab lo títol de *Nonadas* Pero no 'n fassin cas del títol. Dessota de una etiqueta tan poch pretenciosa hi ha un conjunt de preciositats de un valor extraordinari.

Lo desprendiment dels republicans bilbains enclou ademés una atenció delicadíssima. Com en lo nostre país los homes de intel·ligència generalment no s'enriqueixen, los autors de la edició de *Nonadas*, l'han regalada al Sr. Calderón, ab l'idea per ell acceptada y agraïda, de fer ab lo seu producte un dot per la seva filla.

Altres llibres rebuts:

Ars Hispanice.—Editada aquesta revista á Madrid en magnífich paper satinat: sent lo seu objecte fomentar la industria, l'agricultura y 'l comerç d'Espanya, lo número que tenim á la vista está dedicat á donar á conèixer en sos menors detalls la casa de Jerez, productora de vins y conyachs de D. Pere Domecq. La ressenya escrita en tres idiomas resulta molt interessant, y apareix realçada ab numerosas fototipias primorosament impresas.

L' Emigrant.—Monòlech en vers de D. J. Trullàs Aulet, imprés á Sant Andreu de Palomar.

Lo tren 50.—Monòlech tràgich y en vers, original de D. Salvador Badia y Rius, estrenat á Vilassar de Mar lo 2 de agost del present any.

Lo Diari de 'n Brusi, juguet cómich inverossímil y bilingüe en un acte y en vers, lletra y música de Abelardo Coma.

Los estudios científico-mercantiles como carrera para la mujer.—Discurs pronunciat per D. Joseph Fiter é Inglés, en la apertura del curs 1895-96 de la *Escuela de Instituciones*, sostinguda per la *Societat barcelonesa de Amichs del País*.

RATA SABIA.

SUICIDI FRUSTRAT

A MON DISTINGIT AMICH P. MARTÍ PEYDRO

Aniquilat pel dolor:

la fé y la esperansa mortas
vaig demaná á moltes portas
y tothom me va fe 'l sort.

La pena á mí 'm corsecava
y ningú 'm compadeixia.
La fam á mí 'm consumia
y tothom l' or derrotxava.

Aburrint del mon las galas
vaig tancar-me en cambra sola;
vaig agafá una pistola,
la vaig carregá ab dos balas;
la boca del ferro horrible
á mon front vaig acostar,
convuls los ulls vaig tancar
y vegí la mort terrible.

De prompte un dupte horrorós
va cruar-me pel cervell,
repetint-me 'l dupte aquell:

—Y un cop mort ¿serás ditxós?—

Obri 'ls ulls; estóica rialla
mos llabis van dibuixar:
l' arma al moment vaig llensar
per finí aquella batalla.

Y aquell pensament sublim
no deixá suicidarme,
fins qu' algú puga probarme
que quan nos morim, morim.

J. PUIG CAESANYAS.

PRINCIPAL

Lo vell teatro s'ha convertit en popular, donanthi funcions únicament los dijous, dissabtes y dias festius de la

senmana una companyia de sarsuela, de la qual forma part entre altres artistes, lo simpátich Colomer.

Pocas pretensions, baratura y varietat en las funcions. En la inaugural va estrenarse una sarsueleta dels Srs. Zaldivar é Isaura, titulada *El Czar en Barcelona*, que sense tenir gran cosa de particular, va ser rebuda ab agrado demanantse la repetició de un coro y una habanera.

LICEO

També l' *Falstaff* de 'n Verdi es un' obra de aquellas que quant mes se paladejan mes agradan. La justa correspondencia de la música ab l' assumpto y ab la lletra, y un sens fi de detalls delicadíssims y primorosos, son condicions que únicament á forsa de sentir-se molt la partitura, arriba á apreciarlos y á admirarlos la inmensa majoria del públich qu' en un principi 's mostrava sorprés, y fora de caixa.

Lo vell mestre ha fet ab aquesta obra cómica un verda-der prodigi de gracia, de frescura, de abundancia de recursos, y de flexibilitat de talent. Verdi 'ns fa l' efecte de un roure centenari de tronch aspre y aclivellat, que per miracle esclatés, en plena primavera, en un esplet de rosas frescas y perfumadas.

En la present temporada, com en l' anterior, *Falstaff* ha tingut una execució esmeradíssima. ¿Quin barítono hi ha avuy que puga igualarse en la interpretació del protagonista ab lo nostre Blanchart? Presenta 'l tipo tot de una pessa y sense descuidar lo mes ínfim detall, y 'l canta ab un primor extraordinari. Inútil dir que 'l públich va ferli repetir tres vegadas la famosa cansó «*Quando ero paggio*».

Molt bé la Sra. Petri encarregada del paper d' Alice. Notable 'l tenor Giraud, fentnos sentir la seva part ab un primor que 'ns era en ella desconegut. Armandi molt just y genial en lo paper de Doctor Cujus; la Sra. Del Torre contribuhint poderosament al éxit. Y 'l conjunt, felis gracias, á la batuta acertada y primorosa del mestre Campanini, que broda materialment la partitura.

Lo públich sortí content del teatro, y de major satisfacció encare 'm sento possehit, en quant sobre 'l gust de haver saborejat la representació cabal de una obra tan hermosa, 'm cab avuy lo plaher de consignarho.

ROMEA Y TIVOLI

Res de nou enterament.

Per lo tant, passém de llarch.

NOVEDATS

La companyia de 'n Cepillo ha terminat ja la seva tasca.

Desde dissapte treballará en aquest teatro la que dirigeix lo Sr. Tutau, y de la qual forman part la Sra. Mena y 'l seyyor Garcia Parreño.

**

Lo tercer concert donat lo passat diumenje pel mestre Nicolau, se vejé tan ó mes animat que 'ls dos anteriors, y l' éxit que alcansá sigué també d' aquells que 's recordan ab gust.

La séptima sinfonia de Beethoven y l' obertura de *Tannhäuser* de Wagner, interpretadas magistralment per l' orquesta, aixecaren una tempestat d' aplausos. De la primera tingué que repetir-se l' *Allegretto*.

L' *Orfeo catalá* cantá ab gran afinació y bon gust *La vetlla dels conjurats* de Schumann, l' *Ave Maria* de Victoria que tingué de repetir-se y 'l coro *De bon mati* del immortal Clavé, interpretat ab una delicadesa de motissos extraordinaria.

CATALUNYA

Ja torném á tenir la tropa dels *sarsueleros* xichs capitanejada per en Pinedo instalada en aquest teatro.

La major part eran ja coneguts y aplaudits á Barcelona: la Campos, la Cubas, la Salvador, en Gamero, en Leon, etcétera, etc.

En la funció inaugural debutaren la Cervantes, que sigué molt ben rebuda, y en Fuentes que ha sentat plassa de sarsuelero.

Tots ells trobaren en lo públich las sir patias de sempre.

Com á primer estreno de la temporada, anit devía posarse en escena 'l sainete lírich *Las mujeres* qu' es un dels grans éxits de Madrid.

La senmana próxima 'ls ne farém dos quartos.

GRAN-VIA

Continua la temporada d' ópera inverossímilment barata. Per ara van fent el gasto *Il Trovatore* y *La Favorita*.

Roba vecchia. Lo únich nou es ferlas sentir, durant l' hivern, á ralet l' entrada.—N. N. N.

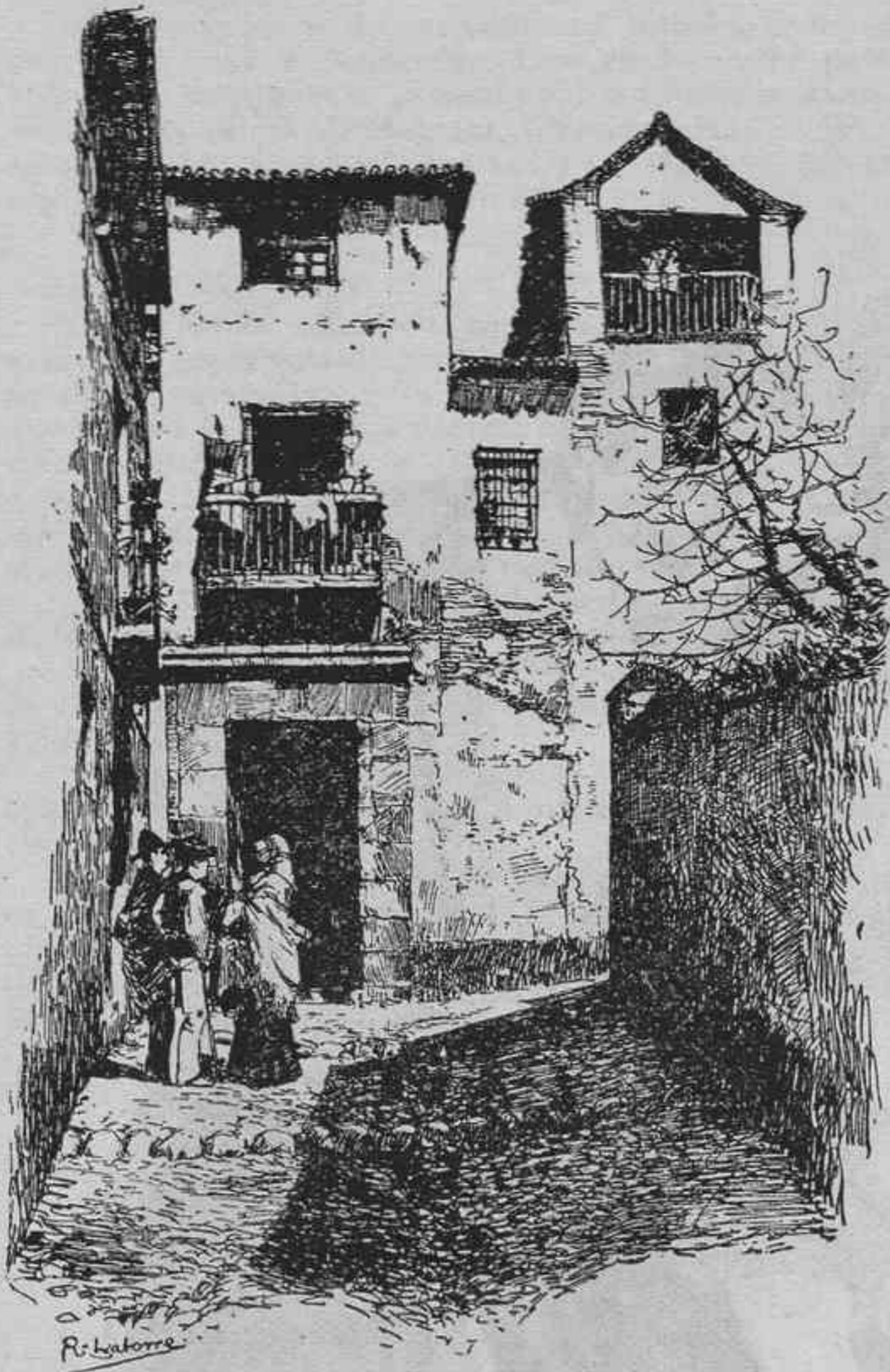
INSTRUCCIÓ PÚBLICA (per EUSSEBÍ PLANAS.)

Ensenyansa superior.

L'Almanach de la Esquella se llegeix per tot el mon

GRANADA PINTORESCA

Un recó del Albaicín.

LO MARIT D' UNA PUBILLA

Ab una pubilla, per cert bastant maca,
per ma gran desgracia jo 'm vareig casar,
que si sent soltera n' estava un poch flaca,
avuy de tant grassa, fa por de mirar.

En cambi jo estava més gras que una bota,
y quan ara 'm miro, de tant flach que 'm veig,
la pell, de gallina se 'm torna fins tota,
m' agafa una basca y 'm vé un gran mareig.

Jo bé prou pensaba qu' en sent marit d' ella
de la ditxa sempre tindria la clau;
pero veig ¡macatxo! per ma negra estrella
que de ma senyora soch sols un esclau.

Jo escombri la sala set cops la senmana,
del pis las rejolas tinch de fregar bé;
los mobles espolso, quan ella m' ho mana,
y 'ls plats cada dia li rento també.

Jo paro la taula, jo faig la minestra,
y encare que 'm trobi cansat y cruixit,
la méva senyora ja m' arma palestra
si la xocolata no li porto al llit.

Si quan estrenyino sols una trenyina
jo 'm deixo per treure d' algun reconet,
no 'm deixa en sossego y á crits m' amohina
fins que tot li deixo polit y ben net.

Jo, vaig á la plassa tot sol per la teca,
com si fos criada, criat ó assistent,
lo pa cada dia jo compro á la fleca,
per més que veyentme se n' rigui la gent.

¡Ay! ¡quántas vegadas al mitj d' una sala
s' está repapada en un tou sofà
y mentres suor forta del méu cos regala,
jo ab manya las moscas li tinch de ventá!

En un llit riquíssim tot plé d' escultura,

regalo d' un oncle que viu á Paris,
prou ella descansa; mes ¡oh desventura!
en un llit jo dormo ¡corcat y tot llis!

Coberts bons de plata ¡mireu si es injusta!
ma esposa rumbeja per tot temps del any;
quan jo sols tinch una cullera de fusta
y una forquillota dolenta d' estany.

Y per aumentarne més la pena mia
un ángel... plorayre me va regalar,
que per fer que calli, de nit ó de día,
tinch de passejarlo y 'l tinch de bressar.

També tinch de darli pa, mam y sopetas
y perquè 's distregui, pobret, moltas nits,
posantme'l á sobre li faig ball-manetas
y li dono atmetillas, bobóns y confits.

Y á més ¡ay! encare de di 'm descuydava,
que quan de cap modo no 'm calla á la nit
y de plorá 's torna vermell com un rave
jo tot pesant figas, ¡me 'l fico al méu llit!

La meva senyora vesteix com primpcesa;
pel luxe es capassa de fer disbarats
y á mí 'm fá anar sempre, (ho dich ab franquesa),
com un senyor pobre d' aquells més tronats.

Si galls li demano jo alguna vegada
per ferme fé un trage decent y com cal,
que no l' amohini, me diu irritada,
per qué té migranya y mal de caixal.

—Aixó son excusas,—li dich desseguida—
tan sols per mofarte dels méus justos prechs—
y al punt ella á terra me cau com ferida
llensant horrorosos y horribles gemechs.

Pensant que molt bona per cómica fora,
la deixo allí sola cridant y xiselant
y al cap de poch rato, ¡miréus la traydora!
¡jo 't flich! me la trovo tranquila cantant.

Aixó á mí no 'm causa pas cap estranyesa:
mes lo que m' atipa, m' enfada y confon:
es que veyentse ella, per mí, en tal sorpresa
encare 'm diu fera, mal cor y Neron.

Y si tot fent l' home jo crido una mica,
per més qu' ella 'm vegi com un misto encés,
cridant diu:—A casa no gastis palica;
¡jo soch la mestressa! ¡tu aquí, noy no ets res!

Aquesta ressenya tan clara y sencilla
que os faig de mas penas, fadrins, meditéu;
puig ben clar demostra que ab una pubilla
tan sols pot casarshi... ¡aquell qu' es heréu!

FRANCISCO LLENAS.

Conforme veurán en l' anunci insert en lo
present número, ahir va apareixer L' ALMA-
NACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA PERA
1897.

No 'ns cal dir res, tractantse de una pu-
blicació tan directament relacionada ab lo
present senmanari. Pero al felicitar nos pel
gran éxit que ha obtingut, no podém me-
nos de donar las gracias mes expressivas
als nostres estimats y constants lectors.

Lo próxim dilluns se publicará 'l número extraor-
dinari de *La Campana de Gracia*, qual producte
íntegro, sense deducció de gastos de cap mena, se
destina al socorro dels soldats malalts ó ferits que
arribin á Barcelona, procedents de Cuba ó Filipinas.
Tots los elements del popular periódich, los edito-
rials, los industrials, los artístichs y 'ls literaris
contribuixen gratuítament á la publicació del nú-
mero de la caritat. Qui no hi posa 'ls fruyts de la
seva intel·ligencia, hi posa 'ls diners de la seva but-

L' Almanach de La Esquilla se llegeix per tot el mon

xaca, ab la particularitat de que encare que á major tiratje hi tingan de correspondre necessariament majors gastos de paper é impressió, tant l' editor com l' impressor están anhelosos de que 'l resultat de la venta resulti lo mes espléndit possible, al fi benéfich que 's proposan realisar.

Apart del tiratje ordinari se 'n fá una edició numerada de 100 exemplars impresos en magnífich paper. Preu de cada un de aquests exemplars: 15 pessetas destinadas també al fondo de la venta. Ventatja d' adquirirlos: lo dret á participar en una rifa dels dibuixos originals, degudament enquadrats que figuran en lo número.

La major part dels exemplars extraordinaris están ja colocats. Estém segurs que avants del dilluns ho estarán tots.

Ara que l' han desembrassada, sembla que tractan de tornarla á embrassar... *interinament*, per *supuesto*.

Parlo de la ditxosa, de la célebre, de la famosa Plassa de Catalunya.

Varen treure'n lo *Circo Equestre*, y ara á lo que diuhen—se proposan plantificarhi una *gran pajarrera*

Si l' idea 's realisa, proposém que la *gran pajarrera* se coroni ab un grupo escultórich, en lo qual hi estiguin representats l' arcalde anterior y l' actual, lo Sr. Rius y 'l Sr. Nadal.

Los dos jugant á saltá y parar.

Aixís se demostrará plásticament que la urbanisació de la plassa ha vingut á quedar reduhida á un *joch de noys*.

El *aguinaldo del soldado*... ¡Magnífica idea, si tot lo que s' arreplega arriba á Cuba á temps perque 'ls soldats que allí 's troban se puguin convencer de que aquí á Espanya 'ns recordém molt d' ells!

¡Magnífica idea, si tot lo que s' arreplega se distribuix equitativament entre totas las forsas disseminadas per aquell extens territori!...

¿Podría saberse si s' ha organiscat aqueixa distribució?

*
*

Fem aquesta pregunta, perque durant la guerra de Melilla quan lo de la *cajetilla del soldado*, va haverhi las sevas dificultats perque tots los soldats fumessin.

Y aixó que Melilla está, com qui diu, á dos passos d' Espanya: y aixó que las forsas allí destacadas y en una sona per cert molt limitada representavan sols un 9 ó un 10 per cent de las que tenim á Cuba; y aixó finalment, que 'l tabaco es un article mes fácil de distribuir, y de una conservació mes segura, que 'ls turróns, los vins y altras comestibles y *bebestibles*.

*
*

De totas maneras, estém contents de que Barcelona contribuheixi al *aguinaldo*.

Sempre s' haurá lograt que aquella comissió mixta de diputats provincials y regidors que tractavan de comprar un barco ó d' armar no se quants batallóns de voluntaris haja desistit del séu descabellat propósit.

Ja ho deya un castellá, fent un *calembur* enginyós:

EL BUSTO DE 'N PANTORRILLAS

¿Per qué han de colocarlo á la Diputació?

Lo seu legítim puesto es aquest surtidó.

En l' Almanach de La Esquilla hi ha treballs literaris

—Lo que había de ser *barco* serán *barquillos*.

Neulas.

Una amable carta del distingit compositor D. Joseph Ribera, 'ns fa notar l'error en que varem incorre en lo número passat, donant com á difunt al seu germá D. Cosme.

D. Cosme Ribera viu á Lleyda disfrutant de la mes perfecta y cabal salut.

Ho celebrém ab tota l'ánima. Encare que podríam escorre'ns per la tangent aclarant lo consignat en lo sentit; de que al donarlo per mort, ho feyam en lo concepte artístich.

¡Fa ja tants anys que 'l talent reconegut de don Cosme Ribera no 'ns ha fet saborejar cap fruyt de la séva privilegiada inspiració!....

Dintre de pochos días se inaugurarà á ca'n Parés una exposició de pinturas fetas exclussivament per senyoras y senyoretas.

A propòsit de l'exposició artística femenina, un apreciable lector m' envía la següent observació:

«Ja cal que 'l Sr. Parés prepari un local cinquanta vegadas mes gran que 'l que té, si las damas y damiselas barceloninas comensan á portar á l'exposició la séva respectiva cara. ¡Son tantas y tantas y tantas las que cultivan l'art de la pintura!....

SORTINT DEL PAS

—Contesta: ¿tú no 'm vas dar paraula de casament?

—¡Pero, tonta! ¿Encara 'n fas cas d'aquestas bromas?....

SOIRÉE ARISTOCRÁTICA

Cortesía que sol ferse quan se comensa una dansa.

L'escena á Madrit.

Un pobre jove obrer examina las llistas dels subscriptors al empréstit y troba en ellas lo nom de una dama que 's manté soltera, la qual prengué obligacions de Aduanas per valor de més de un milió de pessetas.

¡Veure aquesta xifra, y sentir naixerli dintre del cor una passió de amor irresistible, sigué una mateixa cosa!....

Y aixís com se diu que una noya es per un rey, ell va figurarse que un home es per una milionaria.

* *

Desde aquell instant ja no menjava, ni dormía. Los seus cinch sentits estavan embargats per una mateixa idea. Naturalment, era tan pobre que ja no podían *embargarli* res mes que 'ls cinch sentits.

Tractá de veure al séu adorat torment, y durant molts días se dirigí en va á la casa d'ella; 'ls criats li tiravan la porta pels nassos. Pero la perfidia mata la cassa, y un día la dama, enterada de la persistencia de aquell home, ordená que 'l deixessen entrar y que l'acompanyessen al saló.

* *

¡Quín efecte va causarli aquella estancia, regiment decorada, atestada d'obras d'art y de riquesas! ¡Oh si tot aixó sigüés meu!—pensava.

Las alas del cor li batían com las de un colóm, quan sentí 'l suau trepitj de la mestressa de la casa, y vegé obrirse la porta y apartarse 'l cortinatje donant pas á la dama.

Pero, obehint á un moviment instintiu, ni temps li deixá de preguntarli qui era y que volía, ja que cayent ajenollat als séus peus, li espetá ab veu conmoguda una declaració de amor.

* *

La dona dels milions sorpresa de bon principi, mes al últim vivament interessada per la rauxa de aquell home, no s'atreví á concedirli la seva blanca má, y ab ella la seva quantiosa fortuna; pero considerant que un petit benefici bastava per tranquil·sarlo, li senyalá un vivolari de 30 duros al mes.

Es á dir, lo necessari per no tenir qu'encaparrarse ab lo treball, pera poder dedicar totas las horas del día á saborejar, junt ab los sigróns de la dispeña, 'l dols recort de la séva amable benefactora.»

L'Almanach de La Esquilla es un museo artístich

SOIRÉE ARISTOCRÁTICA

Posició que s' ha de pendre per atacá una romansa.

CANTARS BILINGUES

*Yo me enamoré del aire
del aire de una mujer
y vaig agafá un mal idem
que no sé si me 'l trauré.*

AGAPITO.

*Tienes nubes como el cielo
y mareas como el mar,
y un génit tan poca-solta
que ningú 'l pot aguantar.*

UN BLANENCH.

*—¿Cómo quieres que te olvide
si el olvidarte es mi muerte?
¿Cóm vols que t' olvidi, digas
si encare 'm deus tres pessetas?*

S. JUNCADILLA.

*¿Cómo es que siempre lloran
los ojos de mi morena?
Molt senzill, perque tot' hora
á la cuyna pela cebas.*

*La vida es dulce ó amarga
es corta ó larga.... ¿qué importa?
Si ets solter la trobas curta:
llarga, si ets casat y ab sogra.*

MORELL.

Lo *Frontón barcelonés* conta ab un nou local cubert, que acaba de ser construhit de peu ab gran esplendidés. De manera que 'l títul de *Frontón barcelonés*, á dreta lley, hauria de portarlo en plural, perque ara 'ls frontóns son dos: el d' istiu y 'l d' hivern.

El de hivern resulta una mica mes petit que 'l séu germá gran; no en va ha vingut al mon mes tart. Pero es elegantíssim, capás per 2,300 espectadors colocats ab comoditat, y reuneix grans condicions de seguretad, en quan s' ha fet lo possible perque las pilotas no vagin á parar sobre 'ls concurrents gracias á una petita desviació de la paret lateral de la *canxa* y á haver sigut aquesta estucada al foch, lo qual fa que 'ls projectils en lloch de rebotre, rellisquin.

Lo mérit principal del Frontón tancat, estriba en sa admirable construcció, coronada per una cuberta de punt rodó y sense tirants, de ferro y cristalls, qu' es una obra mestra, casi diré una maravella. Los planos son deguts al arquitecto Sr. Font; la notable cuberta ha sigut construhida per l' arquitecto senyor Torres y la execució de las obras sumament atrevidas y realizadas sense 'l mes mínim contratemp, ha corregut á carrech del Sr. Marial, qu' en l' art de la construcció ja sab tothom qu' es un águila, tant per la seva activitat com per la seva pericia.

Per falta d' espay, deixo de mencionar als diversos industrials que han contribuït á l' obra, no sense consignar que tots han complert al pel.

Lo Frontón barcelonés de hivern devia inaugurar-se ahir dijous ab una partida de beneficencia, quals productes estavan destinats als ferits y malalts de las guerras de Cuba y Filipinas.

L' empresa que tant bé comensa se fá acreedora al decidit favor del públich.

Los vehins de Lilas, poble situat casi á las portas de París han acordat erigir una estatua al festiu novelista Paul de Kock, l' escriptor del mon sens dup te que ha fet riure á mes gent.

Si 'ls autors de l' estatua m' ho permeten, els faré una petita recomenació.

Y es que quan arribi l' hora d' inaugurar lo monument, no s' olvidin de invitar al acte al ex-héro de Sagunto, per ser un dels mes grans admiradore del picaresch novelista.

¡Quina llástima que Paul de Kock vaja morir sense conèixerlo!... ¡Bonica ocasió 's va perdre d' escriure una novela de las sevas que hauria pogut titularse: **SABROSÓN**.

LA QUESTIÓ PALPITANT

—Bé ¿qué faréu vosaltras si tots els homes aném á Cuba?

—¡Qué vols que fém!... No 'ns quedarà mes remey que venir totas cap allá.

L' Almanach de La Esquilla es un aconteixement

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Ca-la-ve-ra-da.*
 2.ª ID. 2.ª—*Ron-car.*
 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Lo teatro per dins.*
 4.ª ROMBO.

F
 P O P
 P E R L A
 F O R T U N Y
 P L U J A
 A N A
 Y

- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Meditar.*
 6.ª CONVERSA.—*Rahim.*
 4.ª GEROGLÍFICH COMPRIMIT.—*Cassolas.*

XARADA
 FREDOLIERIAS

I

- Senyó Quim!
 —Senyora Agneta!
 —Que diu cinch bo?
 —Be y vosté?
 —Miri, aném passant.
 —Que té
 gayre fret?
 —Una miqueta.
 —Voste ray...
 —Jo? que vol dí?
 —Que te un dos que tot ho aguanta.
 —Ja me 'n vaig cap als setanta.
 —Donchs jo me 'n vaig... cap al Pi.

II

- M' estimas?
 —Sí.
 —De debó...?
 dom la ma.
 —Té.
 —Que estás freda,
 acóstat.
 —No vull.
 —Que ets bleada;
 donchs ja m' acostaré jo.
 —Estigas quiet.
 —Perque?
 —Avants
 no 'm feyas quart-tres així.
 —Ja 't passa 'l fret?
 —Ara sí.
 —De debó?
 —No, de las mans.

III

- Vosté está mala.
 —Quí jo?
 ¿ab que ho coneix?
 —Oh, no hu sé
 pro fa una cara ...

- Potsé
 vol que en fassi dugas?
 —No,
 pro está tot.
 —Sí.
 —Veu com ara...
 —Qué vol dí?
 —Li he endavinat;
 ¿que dorm ab dificultat?
 —No senyó, dormo ab la mare.

IV

- Hu ma vida hi tingut jo
 tan fret.
 —Ja 'n fa ja.
 —Fins massa.
 —Que no ho sab?
 —Qué?
 —Aquí la plassa.
 lo que han trobat?
 —No ho sé, no.
 —Un burro glassat... y mort.
 —Dos-sis de marxá aquest ayre.
 —¿Y vosté no 'l sent?
 —No gayre,
 soch una miqueta sort.

V

- Passihobé.
 —Estiga boneta.
 —¿Que va depressa?
 —Un xiquet.
 —Escolti.
 —Digui.
 —¿Te fret?
 —Mes que caló.
 —Tunanteta.
 ¿per qué es sis-quatre la vista?
 —Perque 'm molesta.
 —Potsé
 es fredolica vosté?
 —No ho cregui pas; soch... modista.

J. STARAMSA.

GEROGLÍFICH

X

O

TI

LI

B I I

DOS DE CERVERA.

«LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

BARCELONA A LA VISTA

ALBUM DE FOTOGRAFÍAS INÉDITAS

En venta todos los cuadernos publicados

Cuaderno 1.º

Cuaderno 2.º

Cuaderno 3.º

Cuaderno 4.º

30

céntimos

Provincias: 35

No hay album que pueda compararse con

BARCELONA Á LA VISTA

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj 20,

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

L' Almanach de La Esquilla 's ven per tot arreu

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

IARA! IARA! ✕ JA HA SORTIT ✕ IARA! IARA!

S' ha posat á la venta

aquest popularíssim almanach que conté treballs literaris dels primers escriptors catalans en número de 140 firmes y prop de 300 grabats deguts á 90 artistes de punta.

ESCRIT PER

Alamaliv. — Alemany (Xavier.)— Aguilera. — Alacseal (Virgili de).— Alfonso (Carlos de).— Alsina y Clós (Simón).— Amadeo. — Andrés (V.).— Artigayre (Quim).— Badia (M.).— Bagunyá (J.).— Barbany (J.).— Bartrina (F.).— Bas Martí (J.).— Baucells Prats (J.).— Benages (Eusebi.).— Bernis (J. M.).— Blanch y Romaní (J.).— Bonafé (Matias.).— Bonavía (Salvador.).— Bori y Fontestá (A.).— Bosch de la Trinxeria (C.).— Bover Casellas (J.).— Burgas (J.).— Cana (Félix.).— Candor Salamé. — Cap (J.).— Carbonell Selva (M.).— Carné (Valenti.).— Carreras (Pere.).— Carriquirri. — Casanova Ventura (J.).— Casanovas (Francisco.).— Chelin. — Coll y Britapaja (J.).— Costa (P.).— Coroleu (Joseph.).— Corral (A. del.).— D. y G. (Joseph.).— Doria (A.).— Duré. — Escaler (Lambert.).— Fantástich. — Felíu y Codina (J.).— Ferrer B. (J.).— Figueras Ribot (F.).— Figuerola Aldrifeu (M.).— Florida (Rosendo de la).— Follet. — Font (A.).— Font y Torner (M.).— Forguerón (Pepeta.).— Frascuelillo. — Gavires (J. F.).— Gonnella poé-tich. — Grás y Elías (F.).— Guimerá (Angel.).— Gumá (C.).— Jespus (Jeph de.).— Juliá Pous (A.).— Jumerá. — Labarta (Ll.).— Lleí (Ramón.).— Llimoner (A.).— Mallol (Joan.).— Maragall (J.).— Marangi. — March (A.).— Marramau. — Martí y Folguera (J.).— Martí y Giol (E.).— Massip (Ramón.).— Matheu (Francesch.).— Mayet. — Mestres (Apeles.).— Molas y Casas (J.).— Moliné y Brasés (E.).— Montané (J. C.).— Morató y Grau (J.).— Morera (Magí.).— Nani (B.).— Nerbimberata. — Novellas de Molins (J.).— Omar y Barrera (C.).— Oller (Narcís.).— Orga (Japet de l').— P. del O. — P. K. — Palau (S. del.).— Paradell (A.).— Parramón Castany (B.).— Perés (R. D.).— Pi Fani (E.).— Pistacho. — Pons (Rossendo.).— Pont y Espasa. — Pous (J. M.ª.).— Puig Cassanyas (J.).— Pujadas Truch (J.).— Quimet. — R. y S. (Mariano.).— Rahola (Frederich.).— Rahola (Victor.).— Ramón (Jaume.).— Ramonet (R.).— Rapevi. — Raresa (G.).— Redacció de la *La Esquilla*. — Redembach (C. G.).— Riera Batlle (Dolors.).— Riera y Bertrán (J.).— Roca y Roca (J.).— Roig (J. M.).— Roure (Conrat).— Salvador

(Lluís G.).— Sanch de Cargol. — Serra (Victor.).— Snerrot (Pepet.).— Solá (Andreu.).— Soler (Frederich.).— Soler (I.).— Staramsa (J.).— Surinyach Baell (R.).— Talladas (P.).— Tarrida (V.).— Torruella y Tomás (I.).— Tasso y Serra (T.).— Tomás Salvany (J.).— Ubach y Vinyeta (F.).— Vendrellench (Un A.).— Vidal (Romualdo.).— Vidal Valenciano (E.).— Vilafranquí (Un A.).— Vilaret (E.).— Vilaseca (Joan.).— Voltaire (H.).— Xarau (E.).— Xarramí (Joanet.).— Ximeno Planas (J.).— Yxart (J.).

ILUSTRAT PER

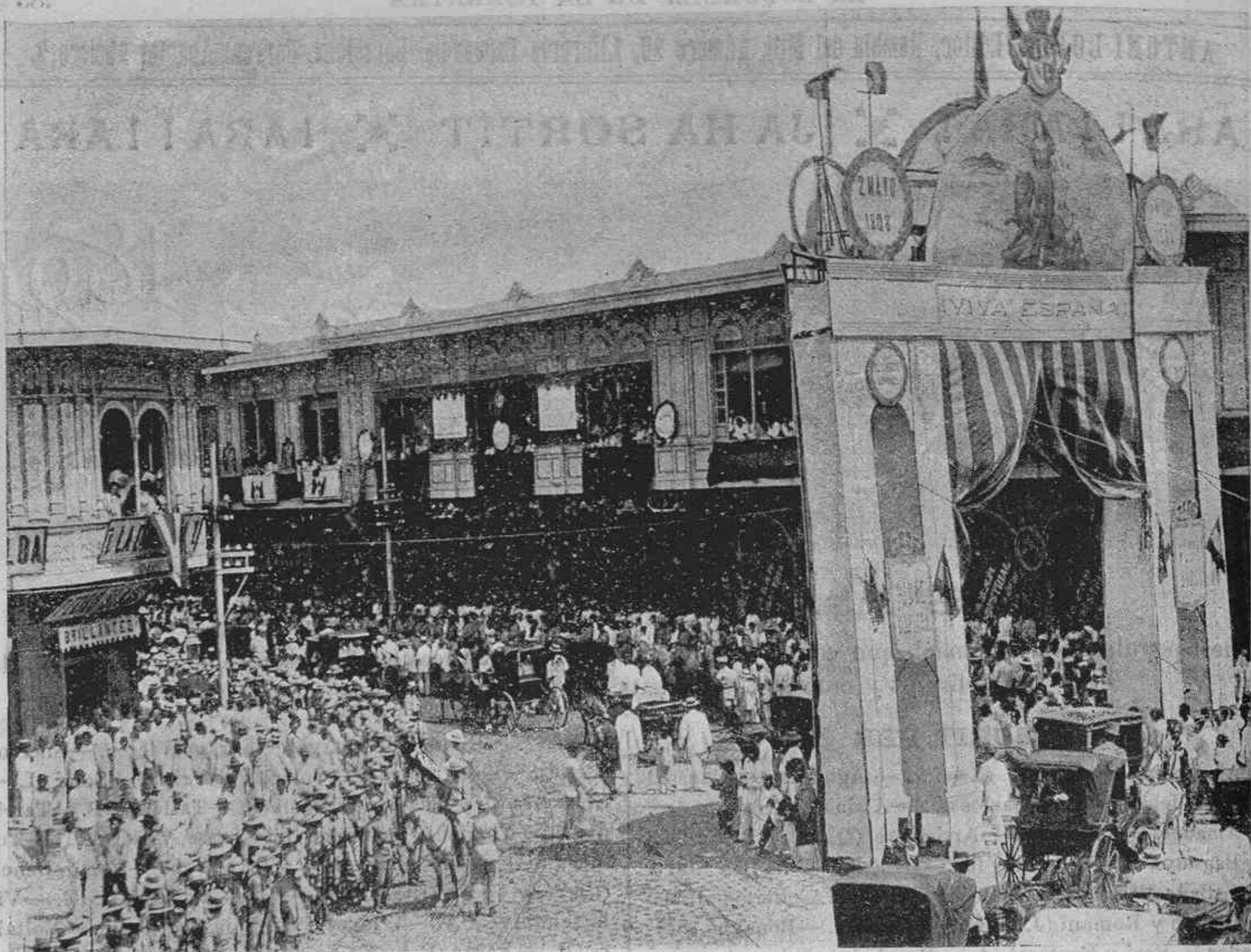
Arnau (E.).— Azpiazu (S.).— Atché (R.).— A. — Baixas (J.).— Balasch (M.).— Benlliure (J.).— Berenguer (S.).— Blanco Coris (J.).— Buil (V.).— Cabrinetty (J.).— Camins (R.).— Campeny (J.).— Canals (R.).— Campuzano (T.).— Cardunets (A.).— Casas (R.).— Cilla (J.).— Coll y Pi (A.).— Cuchy (J.).— Eche-na (J.).— Fabrés (A.).— Facerias (M.).— Fló (F.).— Foix (M.).— Francesca (T. Dalla.).— Fradera (R.).— Galofre (B.).— Galofre Oller (F.).— Gay (S.).— Gómez Soler (F.).— Gracia (M.).— Graner (Ll.).— Güell (H.).— Gutiérrez (E.).— Juliana (J.).— Labarta (Ll.).— Latorre (R.).— Marqués (J. M.).— Martí y Alsina (M.).— Masriera (F.).— Masriera (J.).— Masriera (Ll.).— Massenet. — Meiffren (E.).— Mestres (Apeles.).— Mestres (Fé-lix.).— Miró (R.).— Moliné (M.).— Morató y Grau (J.).— Moreno (M.).— Pahissa (J.).— Pando (J.).— Pellicer (C.).— Pellicer (J. Ll.).— Pellicer Montseny (J.).— Planas (E.).— Pons (A.).— Prieto (F.).— Pujol (C.).— Querol (A.).— Raurich (N.).— Riera Molins (R.).— Rius (J.).— Roca (Leopold.).— Roig (L.).— Sala (E.).— Sala (J.).— Sala (T.).— Sans Castanyo (F.).— Serra (Enrich.).— Simancas (M. G.).— Solá (Andreu.).— Soler (D.).— Soler y Rovirosa (F.).— Tóful. — Tusell (S.).— Tusquets (R.).— Urgell (M.).— Urgellés (F.).— Vázquez (N.).— Xumetra (F.).— Anónim.

Fotografias directas. — Cortada (A.).— Esplugas (A.).— Nadar. — Rus. — Reulintger. — Torija (A.).— Vilamajó (R.).— Xatart (A. S.).— Anónim.

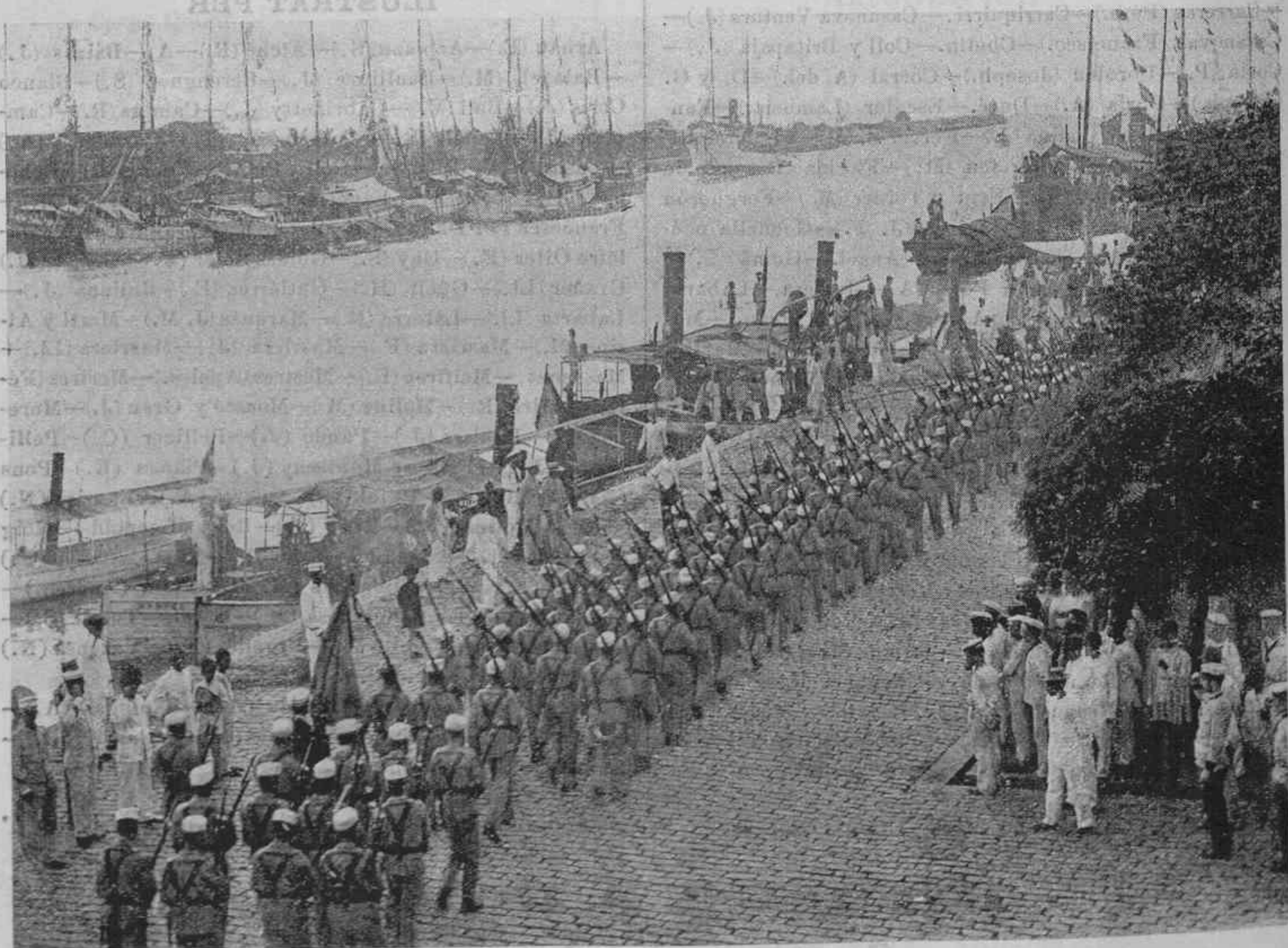
L' Almanach de LA ESQUELLA es lo més económic, lo més espléndit, lo més acreditat d' Espanya.

Preu: UNA pesseta

Se ven per tot arreu.

El batalló de leals Voluntaris, esperant el pas de las tropas expedicionarias.

(Inst. de nostre corresposnal á Manila *F.^a Imperial.*)

El segon batalló d' infantería de Marina, desfilant per davant de la Capitanía del port.

¿Quánt val l' Almanach de La Esquella? ¡Una pesseta!